

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Факультет менеджменту
Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

*Стратегічне управління в діяльності органів влади та
місцевого самоврядування*

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
Освітній ступінь: магістр

Дніпро
2018

План практичних занять та самостійної роботи студентів за навчальною дисципліною «Стратегічне управління в діяльності органів влади та місцевого самоврядування» для магістрів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ПЕППУ. – Д.: НТУ «ДП», 2018. – 14 с.

Укладачі: проф. Болдуєв М.В., доц. Горпинич О.В., доц. Шаповал В.А.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (протокол №1 від 30 серпня 2018 р.).

ЗМІСТ

	Стор.
1. Мета, цілі дисципліни відповідно до освітньої програми підготовки магістра.....	4
2. Теми та зміст практичних занять навчальної дисципліни.....	5
<i>Тема 1. Сутність, значущість та елементи стратегічного проектно-орієнтованого управління .....</i>	5
<i>Запитання для перевірки знань за темою 1.....</i>	5
<i>Тема 2. Нормативне забезпечення стратегічного управління в Україні .....</i>	6
<i>Запитання для перевірки знань за темою 2.....</i>	6
<i>Тема 3. Алгоритм стратегічного планування в публічній сфері .....</i>	6
<i>Запитання для перевірки знань за темою 3.....</i>	6
<i>Тема 4. Особливості стратегічного планування на державному рівні в Україні.....</i>	7
<i>Запитання для перевірки знань за темою 4.....</i>	7
<i>Тема 5. Розробка стратегічного плану розвитку центральних органів виконавчої влади.....</i>	7
<i>Завдання для самостійної роботи 5.1: створення Робочої групи-команди зі стратегічного планування .....</i>	7
<i>Завдання для самостійної роботи 5.2: зіставлення стратегічних цілей і завдань ЦОВВ .....</i>	8
<i>Завдання для самостійної роботи 5.3: ситуаційне дослідження «Місія, цілі та завдання ЦОВВ».....</i>	9
<i>Запитання для перевірки знань за темою 5.....</i>	9
<i>Тема 6. Методологія розробки та реалізації регіональних стратегій.....</i>	10
<i>Завдання для самостійної роботи: визначення стратегічних пріоритетів та операційних цілей розвитку регіону/міста .....</i>	10
<i>Запитання для перевірки знань за темою 6.....</i>	10
<i>Тема 7. Моделі та технології обґрунтування стратегій інноваційного сталого розвитку територіальних громад.....</i>	11
<i>Запитання для перевірки знань за темою 7.....</i>	11
3. Рекомендовані джерела інформації.....	11
4. Завдання для самостійної роботи в період до початку аудиторних занять.....	14

1. Мета, цілі дисципліни відповідно до освітньої програми підготовки магістра

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до фахової дисципліни Ф4 «Стратегічне управління в діяльності органів влади та місцевого самоврядування» віднесено такі результати навчання:

- РН1 Застосовувати навички абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- РН3 Розробляти та управляти проектами.
- РН5 Генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).
- РН9 Уміти налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.
- РН16 Уміти здійснювати стратегічний аналіз та моделювання розвитку систем на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.
- РН17 Уміти розробляти стратегічні документи розвитку систем на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

Мета дисципліни – формування у студентів відповідних дисциплінарних компетентностей, які в свою чергу впливають на формування професійних компетентностей по стратегічному управлінню в діяльності органів влади та місцевого самоврядування, а також здатність спілкуватися державною мовою у професійній сфері.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни.

Очікувані дисциплінарні результати навчання

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН1 РН3 РН5 РН9 РН16 РН17	ДРН-1	Ідентифікувати суспільні процеси за логікою стратегічного та проектно-орієнтованого управління
	ДРН-2	Здійснювати стратегічне планування з урахуванням вимог та положень національного законодавства
	ДРН-3	Застосовувати інструментарій та алгоритм стратегічного планування
	ДРН-4	Здійснювати стратегічне планування на національному рівні
	ДРН-5	Розробляти стратегічний план для центральних органів виконавчої влади
	ДРН-6	Здійснювати стратегічне планування на регіональному рівні
	ДРН-7	Здійснювати стратегічне планування сталого розвитку територіальних громад

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Сутність, значущість та елементи стратегічного проектно-орієнтованого управління

Теми для обговорення та самостійного опанування лекційного матеріалу

- 1.1. Основні підходи до розуміння стратегії об'єкту управління
- 1.2. Часовий період та суб'єктивні аспекти стратегічного планування
- 1.3. Значення стратегічного мислення та планування
- 1.4. Співвідношення стратегічного планування та управління
- 1.5. Управління проектами в публічній службі
  - 1.5.1. Сутність управління проектами
  - 1.5.2. Базові поняття та визначення проектного менеджменту
  - 1.5.3. Функції управління проектами в реалізації державних проектів і програм
  - 1.5.4. Відмінності управління проектами в публічній сфері

Запитання для перевірки знань за темою 1

1. Поясніть часовий період стратегічного планування.
2. Поясніть суб'єктивні аспекти стратегічного планування.
3. В чому полягає значущість (доцільність) стратегічного підходу до управління.
4. Які ознаки стратегічного мислення керівника.
5. Розкрийте сутність понять «стратегія» та «стратегічні рішення».
6. Співвідношення стратегічного планування та управління.
7. Зробіть порівняльний аналіз стратегічних, адміністративних (управлінських) та оперативних рішень. Чи існують між ними зв'язок?
8. Поясніть зміни у зовнішньому середовищі організації, які призвели до формування системи стратегічного управління. Які очікування суспільства до органів виконавчої влади в період четвертої промислової революції.
9. Чи існує зв'язок між зовнішнім та внутрішнім середовищем органів виконавчої влади? Яку роль при цьому відіграє стратегічне управління?
10. Що розуміють під системою стратегічного управління в організації. В яких випадках потрібно утворювати так систему, від яких осіб залежить ініціатива?
11. Що розуміють під слабкими сигналами зовнішнього середовища про виникнення проблем? Що повинен робити керівник, які рішення приймати в такі ситуації?
12. Поясніть завдання та філософію управління проектами.
13. Поясніть характеристики «проекту» як об'єкту управління.
14. Команда проекту як елемент проектного менеджменту.
15. Характеристика фаз життєвого циклу проекту.
16. «Робота» та «процес» як частини проекту.
17. Зацікавлені учасники як суб'єкти проектного менеджменту.
18. Системна модель процесу реалізації проекту.
19. Поясніть основні характеристики програм.
20. Функції управління проектами в реалізації державних проектів і програм.
21. Управління інтеграцією проекту як функція проектного менеджменту.
22. Поясніть логіку структуризації проекту (WBS, OBS, RBS).
23. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління змістом (обсягами робіт) у проекті.
24. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління часом (тривалістю) в проекті.
25. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління ресурсами в проекті.
26. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління вартістю (витратами) проекту.
27. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління якістю проекту.
28. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління людськими ресурсами.

29. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління інформацією та комунікаціями в проекті.
30. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління закупівлями в проекті.
31. Поясніть функцію проектного менеджменту: управління ризиками проекту.
32. Поясніть функцію проектного менеджменту: оцінка ефективності проекту.
33. Управлінські функції та їх реалізація засобами проектного менеджменту.
34. Відмінності управління проектами від програм в публічній сфері.
35. Які специфічні характеристики публічного управління необхідно враховувати при запровадженні інструментарію проектного менеджменту проектами в публічній сфері.
36. Наведіть аргументи щодо доцільності управління проектами в публічній сфері.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Нормативне забезпечення стратегічного управління в Україні

Теми для обговорення та самостійного опанування лекційного матеріалу

- 2.1. Змістовні блоки нормативного забезпечення стратегічного планування в Україні
- 2.2. Класифікація прогнозних та програмних документів за змістом та періодом планування

Запитання для перевірки знань за темою 2

Нормативні документи для формування стратегічного планування в Україні на загальнодержавному рівні

Нормативно-правові акти, спрямовані на розбудову стратегій регіонального розвитку.

Нормативні документи, що унормовують вироблення стратегій на рівні територіальної громади

Нормативні документи, що унормовують вироблення стратегії галузевого розвитку

Довготермінове стратегічне планування в публічній сфері

Середньотермінові прогнозні й програмні документи в публічній сфері

Короткотермінові прогнозні й програмні документи в публічній сфері

Концепція вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Алгоритм стратегічного планування в публічній сфері

Теми для обговорення та самостійного опанування лекційного матеріалу

- 3.1. Елементи технології розробки стратегії
- 3.2. Етапи розробки стратегічного плану

Запитання для перевірки знань за темою 3

1. Узагальнена модель технології розробки стратегії для організації, регіону чи територіальної громади.

2. Які аспекти треба враховувати при здійсненні стратегічного планування для організації, регіону і територіальної громади:

3. Процесуальні фази стратегічного планування
4. Ініціація як етап стратегічного планування
5. Створення організаційних структур як етап стратегічного планування
6. Методи стратегічного аналізу
7. Визначення місії, цілей, завдань як етап стратегічного планування
8. Моніторинг, оцінювання як етап стратегічного управління

9. Розкрийте сутність SWOT-аналізу. Яким чином слід використовувати результати такого аналізу? Наведіть приклади.

10. Розкрийте сутність PEST-аналізу. Яким чином слід використовувати результати такого аналізу? Наведіть приклади.

11. Наведіть мотиви до визначення місії, бачення, стратегій органів виконавчої влади?

12. Наведіть приклади стратегій органів виконавчої влади, поясніть їх сутність та передумови корегування. Поясніть особливості оцінки реалізації стратегічних планів.

13. Що розуміється під вектором цілей організації? Чи доцільно складати систему цілей для органів виконавчої влади?

14. Поясніть мотивацію досліджень цілей зацікавлених сторін? Хто є зацікавленими сторонами органів виконавчої влади?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Особливості стратегічного планування на державному рівні в Україні

Теми для обговорення та самостійного опанування лекційного матеріалу

4.1. Завдання стратегічного планування на національному рівні

4.2. Організаційно-фінансові передумови запровадження стратегічного планування в Україні

4.3. Нормативні вимоги до стратегічних планів центральних органів виконавчої влади

Запитання для перевірки знань за темою 4

1. Завдання стратегічного планування на національному рівні

2. Організаційно-фінансові передумови запровадження стратегічного планування в Україні

3. Нормативні вимоги до стратегічних планів центральних органів виконавчої влади

4. Перешкоди для запровадження стратегічного планування у практику діяльності ЦОВВ.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Розробка стратегічного плану розвитку центральних органів виконавчої влади

Теми для обговорення та самостійного опанування лекційного матеріалу

5.1. Підготовка до процесу стратегічного планування та розробки стратегічного плану центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ)

5.2. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища ЦОВВ

5.3. Визначення місії ЦОВВ

5.4. Визначення стратегічних цілей ЦОВВ

5.5. Визначення завдань ЦОВВ

5.6. Розробка плану дій ЦОВВ

5.7. Моніторинг та оцінювання стратегічного плану для ЦОВВ

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 5.1: створення Робочої групи - команди зі стратегічного планування.

Використовуючи теоретичний матеріал про етапи стратегічного планування сформулюйте Робочу групу – команду як найвищий орган і мозковий центр зі стратегічного планування.

Завданням для виконання вправи є складання умовного списку членів робочої групи - команди зі стратегічного планування для вашого Міністерства чи ЦОВВ.

Виконання завдання умовно поділяється на дві частини:

- самостійна робота слухачів у міні-творчих групах;
- репрезентація і обговорення результатів виконання вправи.

Для виконання вправи потрібно поділитися на «міні-творчі» групи кількістю до 3 осіб кожна.

Для виконання першої частини (самостійна робота у міні-творчих групах) доцільно використовувати матеріали:

«Положення про Міністерство...», «Положення про ЦОВВ...».

Вправу виконати за шаблоном на аркушах паперу А 4 формату і потім перенести на великі аркуші паперу чи дошку для наступної репрезентації.

Шаблон презентації результатів

№ з/п	ПІБ	Посада і обов'язки у Робочій групі	Посада у міністерстві чи ЦОВВ

В другій умовній частині виконання вправи, враховуючи кількість міні-творчих груп, устанавлюється регламент для репрезентації.

Результати виконання вправи репрезентують представники міні-творчої групи із використанням великих аркушів паперу чи дошки.

Поясніть: чому саме цих осіб ви внесли до списку? Які аргументи «за» чи «проти» кожної кандидатури можете навести і чи зможе саме такий склад команди обговорювати і схвалювати важливі рішення, пов'язані з розробкою і втіленням стратегічного плану? Тобто, чи зможе Робоча група - команда «зійти сходами» творення стратегічного плану

Після закінчення репрезентації проводиться коротке обговорення результатів та підводяться підсумки і складається узгоджений список (шляхом підкреслення чи окремо виписуються імена і прізвища) Робочої групи - команди зі стратегічного планування для Міністерства чи ЦОВВ.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 5.2: зіставлення стратегічних цілей і завдань ЦОВВ.

Завданням для виконання вправи є зіставлення стратегічних цілей і завдань, що сформульовані у Програмі діяльності Кабінету Міністрів із цілями і завданнями Міністерства чи ЦОВВ (за місцем роботи учасників тренінгу).

Виконання завдання умовно поділяється на дві частини:

- самостійна робота слухачів у міні-творчих групах;
- репрезентація і обговорення результатів виконання вправи.

Для виконання вправи треба поділитися на «міні-творчі» групи кількістю до 3 осіб кожна.

Для виконання першої частини (самостійна робота у міні-творчих групах) доцільно використовувати матеріали: Програма діяльності Кабінету Міністрів України, «Положення про Міністерство...», «Положення про ЦОВВ...».

Завдання: зіставте на відповідність/невідповідність стратегічні цілі і завдання, використовуючи матеріали Програми діяльності Кабінету Міністрів України із цілями і завданнями Міністерства чи ЦОВВ (за місцем роботи учасників тренінгу).

Вправу виконати за шаблоном на аркушах паперу А 4 формату і потім перенести на великі аркуші паперу чи дошку для наступної репрезентації.

Шаблон презентації результатів

	Програма діяльності КМУ	Цілі і завдання Міністерства чи ЦОВВ	Відповідність/ невідповідність
Цілі			
Завдання			

У другій умовній частині виконання вправи, беручи до уваги кількість міні-творчих груп, установлюється регламент для репрезентації.

Результати виконання вправи репрезентуються представниками міні-творчої групи із використанням великих аркушів паперу чи дошки.

Поясніть наявність невідповідностей (якщо є) між цілями і завданнями. Як шляхи уніфікації ви можете запропонувати.

Після завершення репрезентації проводиться коротке обговорення результатів та підводяться підсумки щодо виконання вправи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 5.3: ситуаційне дослідження «Місія, цілі і завдання ЦОВВ»

Використовуючи матеріали «Положення про Міністерство...», «Положення про ЦОВВ» та досвід власної роботи у ЦОВВ здійсніть:

- проаналізуйте зовнішнє і внутрішнє середовища Міністерства чи ЦОВВ;
- потвердіть чи запропонуйте уточнення до місії, стратегічних цілей й завдань Міністерства чи ЦОВВ.

Запитання для перевірки знань за темою 5

1. Підготовка до процесу стратегічного планування та розробки стратегічного плану центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ)
2. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища ЦОВВ
3. Визначення місії ЦОВВ
4. Визначення стратегічних цілей та завдань ЦОВВ
5. Розробка плану дій ЦОВВ
6. Моніторинг та оцінювання стратегічного плану для ЦОВВ
7. Поясніть концепцію синергізму та її застосування в управлінні організацією. Чому виникає негативний синергетичний ефект
8. Наведіть слабкі сторони органів виконавчої влади. Поясніть пов'язані з слабкостями стратегічні альтернативи.
9. Що можна віднести до сильних сторін органів виконавчої влади? Поясніть пов'язані з слабкостями стратегічні альтернативи.
10. Які процеси/явища/суб'єкти створюють можливості для розвитку органів виконавчої влади?
11. Наведіть приклади чинників, які становлять імовірні загрози для органів виконавчої влади.
12. Приведіть приклади і спрямованість функціональних стратегій в діяльності органів виконавчої влади.
13. Наведіть ключові проблеми впровадження нових стратегій в діяльності органів виконавчої влади.
14. Поясніть значення управлінських (адміністративних) рішень для реалізації стратегій.
15. Дайте визначення диверсифікації як стратегії. Чи може мати місце диверсифікація в діяльності органів виконавчої влади? Перелічіть мотиви і ризики диверсифікації.
16. Поясніть причини, прояви та наслідки внутрішнього опору стратегічним змінам в організації.
17. Поясніть моделі керування внутрішнім опором в період стратегічних змін в організації.
18. Надайте характеристику поведінці персоналу організації з огляду на потреби періоду стратегічних перетворень. Що треба враховувати керівникам для впровадження змін.
19. Поясніть зв'язок стратегічних перетворень та структурних змін в організації.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Методологія розробки та реалізації регіональних стратегій

Теми для обговорення та самостійного опанування лекційного матеріалу

- 6.1. Концептуальні засади політики щодо планування розвитку регіонів
- 6.2. Основні інструменти реалізації Стратегії регіонального розвитку
- 6.3. Методологічні засади розробки стратегій регіонального розвитку
  - 6.3.1 Процедури стратегічного планування регіонального розвитку
  - 6.3.2 Визначення місцевих факторів розвитку регіонів
  - 6.3.3 Приклади SWOT-аналізу регіонів
  - 6.3.4 Перехід до операційних програм регіонального розвитку
  - 6.3.5. Моніторинг та оцінювання якості стратегічного планування регіонального розвитку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ: визначення стратегічних пріоритетів та операційних цілей розвитку регіону/міста.

Використовуючи відкриті джерела інформації здійсніть:

1. SWOT-аналіз області.
2. Визначте стратегічне бачення та місію розвитку регіону.
3. Запропонуйте стратегічні та операційні цілі розвитку регіону.
4. Запропонуйте операційні програми для реалізації стратегічних цілей розвитку регіону.

Шаблон презентації результатів

Стратегічні цілі *	Операційні дії
Ціль 1	
Ціль 2	
Ціль 3	

Послідовність нумерації цілей залежить від їх пріоритетності.

Карта операційних дій досягнення цілі 1

Формулювання стратегічної цілі 1	
Формулювання	Опис
Заходи	Перелік заходів
Ефективність	Розрахунок
Ресурси	Назва, обсяг (розрахунок)
Тривалість	Розрахунок
Головні учасники	Перелік
Загальна вартість	Розрахунок
Джерела фінансування	Перелік
Інструменти	Проекти, програми тощо

Запитання для перевірки знань за темою 6

1. Принципи регіональної політики
2. Основні інструменти реалізації стратегії регіонального розвитку: угоди щодо регіонального розвитку.
3. Основні інструменти реалізації стратегії регіонального розвитку: програми подолання репресивності окремих територій.
4. Основні інструменти реалізації стратегії регіонального розвитку: державні цільові програми.
5. Методологічні особливості розробки стратегій регіонального розвитку
6. Процедура розробки та затвердження стратегії регіонального розвитку
7. Описово-аналітична частина стратегії регіонального розвитку
8. Характеристика сильних та слабких сторін регіону

9. Внутрішні фактори розвитку регіону пов'язані з місцевими ресурсами:
10. Аналіз зовнішнього середовища розвитку регіону.
11. Використання наявних і формування нових місцевих переваг.
12. Реалізація регіональних стратегій розвитку: перехід до операційних програм
13. Моніторинг та оцінювання якості стратегічного планування регіонального розвитку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Моделі та технології обґрунтування стратегій інноваційного сталого розвитку територіальних громад

Теми для обговорення та самостійного опанування лекційного матеріалу

- 7.1. Трансформація методичних підходів до управління місцевим розвитком
- 7.2. Наукові засади формування інноваційних систем на рівні місцевих громад
- 7.4. Методи залучення суб'єктів територіальної громади до процесів планування місцевого розвитку
  - 7.3.1. Зацікавлені сторони.
  - 7.3.2. Технологічні елементи забезпечення участі громади

Запитання для перевірки знань за темою 7

1. Модель інноваційного сталого розвитку місцевих громад
2. Управління розвитком місцевих громад за ідеологією потрійної спіралі.
3. Типовий перелік представників зацікавлених сторін у місцевому економічному розвитку
4. Види простору, в якому відбувається участь громадськості в процесі плануванні місцевого розвитку
5. Основні найпростіші типи участі стейкхолдерів в дискусіях стосовно планування місцевого розвитку
6. «Форсайт» (*foresight*) як спосіб планування розвитку із залученням представників громади
7. «Міське зібрання XXI століття» (Town Hall Meeting) як форма громадської участі у розробці політики

3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Стратегічне планування. Навчальний посібник/ О.Берданова, В.Вакуленко, В.Тертичка. –Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.
2. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 256 с.
3. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку. Практичний посібник / [Берданова О., Вакуленко В.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 88 с.
4. Мірослав Ольчак Партисипативне стратегічне планування в органах місцевого самоврядування: посіб. для об'єднаних територіальних громад / Ольчак Мірослав. – Варшава : Фонд Розвитку Місцевого Самоврядування, 2017. – 104 с.
5. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 96 с.
6. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.

7. Карпіщенко О. І. Стратегічне планування: навч. посіб. / О. І. Карпіщенко, К. В. Ілляшенко, О. О. Карпіщенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – 446 с.
8. Ансофф И. Стратегическое управление: Пер. с англ. - М.: Экономика, 1989. - 519 с.
9. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник для вузов / Пер. с англ. под ред. Л.Г.Зайцева, М.И.Соколовой. М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. - 576 с.

Додаткова література

- Блейклі Едвард Дж. Планування місцевого економічного розвитку (теорія і практика). - К: Літопис, 2002. - 468 с
- Брайсон Дж. Стратегічне планування для державних та неприбуткових організацій/ Пер. з англ. А.Кам'янець. - Л.: Літопис, 2004.
- Брайсон Дж., Алстон Ф. Створення і реалізація вашого стратегічного плану/ Робочий зошит для державних і неприбуткових організацій (план, видавництво).
- Браун П. Посібник з аналізу державної політики: Пер. з англ. - К.: Основи, 2000.-243 с.
- Вакуленко В. М., Мамонова В. В., Шаров Ю. П. Стратегічне планування на місцевому та регіональному рівнях: Навч. посібник. - Ужгород: Патент, 2004. - 198 с
- Запровадження стратегічного планування в Україні: 36. документів і матеріалів/ Укл. В.Тертичка. К.: Центр досліджень адміністративної реформи НАДУ, 2004. - Розд. 1; 3; 5 // www.uara-csar.org.ua/ua-2004-2.htm.
- Кілієвич О. Англо-український Глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 510 с
- Національний інститут стратегічних досліджень - <http://www.niss.gov.ua/resources.html>.
- Немцов В.Д., Довгань Л.С. Стратегічний менеджмент. - К.: ТОВ «УВПК «Екс-Об», 2002. – 560с.
- Нудельман В., Санжаровський І. Розробка Стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики / Київ. Центр Ін-ту Схід-Захід. – К.: Вид-во «Дата Банк Україна», 2002. - 232 с
- Нудельман В., Санжаровський І. Розробка Стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики / Київ. Центр Ін-ту Схід-Захід. – К.: Вид-во «Дата Банк Україна», 2002. - 232 с
- Політика регіонального розвитку в Україні. Особливості та пріоритети / За ред. З. Варналія. К, 2005. - 62 с
- Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: Монографія / За ред. З. С. Варналія. - К.: Знання України, 2005. - 498 с
- Розробка Стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики / В. Нудельман, І. Санжаровський. К: Видавництво «Дата Банк Україна», 2002. - 232 с
- Розробка та реалізація Стратегій розвитку територіальних громад: вітчизняний досвід / Київ. Центр Ін-ту Схід-Захід; За ред. С.Максименка та ін. - К.: Вид-во «Дата Банк Україна», 2002. - 232 с.
- Стратегії розвитку України: теорія і практика / За ред. О. С Власюка. - К: НІСД, 2002. - 824 с
- Стратегічне планування розвитку територіальних громад: Навч. курс. Робоча прогр. та метод. вказівки / Кер. проекту Г. Дробенко; Підготов. навч. курсу та його апробація Р. Брусак; Ред. Ю. Бондаренко; Українська Акад. держ. упр. п–и Президентів України. Львів. регіон. ін-т держ. упр. - Л.: ЛРІДУ УАДУ, 2002. 41 с
- Стратегічне планування: Підручник для громадських організацій / Під ред. Полу-йко В. - Л.: Західноукраїнський ресурсний центр, 1998. - 108 с
- Шаров Ю.П. Стратегічне планування в муніципальному менеджменті. Концепту-альні аспекти: Моногр. - К: Вид-во УАДУ, 2001. - 302 с
- Шаров Ю.П. Стратегічне планування та реалізація політики на центральному, регіональному та місцевому рівнях: Опорний конспект дистанційного курсу. К., 2004.

Нормативні документи

- Закон України «Про Генеральну схему планування території України» // Офіційний Вісник України. - 2002. - №10.
- Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» // Відомості Верховної Ради України, 2000. - № 8.
- Закон України «Про державні цільові програми» // Офіційний Вісник України. -2004. - №14.
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // Голос України. 1997. -12 червня.
- Закон України «Про місцеві державні адміністрації» //Офіційний Вісник України. -1999. -№18.
- Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» // Офіційний Вісник України. - 2005. -№40.
- Конституція України. //Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - ст.141.
- Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку».
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу показників розвитку регіонів, районів, міст республіканського в Автономній Республіці Крим і обласного значення для визнання територій депресивними» // Офіційний вісник України. - 2006. - №26.
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2002-2006 роки» // Відомості Верховної Ради України, 2002. - №21-22.
- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України» // Офіційний вісник України. - 2006. - №40.
- Указ Президента України «Про Концепцію державної регіональної політики» // Офіційний вісник України. - 2001. - №22.
- Наказ Міністерства економіки України від 24.06.2010 № 742 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм».
- Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 25.07.2012 № 869 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів.

Електронні джерела інформації

- Мережа аналітичних центрів України - www.intellect.org.ua
- Кабінет Міністрів України - www.kmu.gov.ua
- Асоціація міст України - <http://www.auc.org.ua/>.
- Стратегія розвитку Дніпропетровської області. – Режим доступу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/rozvitku-dnipropetrovskoi-oblasti-na-period-do-2020-roku.pdf>
- Стратегія розвитку м. Дніпропетровськ. – Режим доступу: http://www.mled.org.ua/media/docs/0_SP_Dnipropetrovsk_fin_Ukr.pdf
- Портал Проекту «Партнерство для розвитку міст». – Режим доступу: <http://www.mled.org.ua/>
- Сайт Агентства розвитку Дніпра. – Режим доступу: <http://dda.dp.ua/>
- Проект Світового банку у сфері стратегічного планування міського розвитку -<http://www.worldbank.org/urban/>.
- Стратегічне планування в регіонах Європейського союзу -<http://www.cor.eu.int/home.htm>.
- Українська асоціація місцевих та регіональних влад - <http://www.alau.org.ua/>.
- Центр муніципального та регіонального розвитку - <http://www.polis.org.ua/>.

4. Завдання для самостійної роботи в період до початку аудиторних занять

Графіком навчального процесу університету може бути передбачена самостійна робота студента під керівництвом викладача, яка здійснюється до початку аудиторних лекційних та практичних занять. *Інформація про Графік навчального процесу за посилання: http://www.nmu.org.ua/ua/content/student_life/students/schedule/graphic/*

Такий підхід організації навчального процесу реалізується в II семестрі навчального року, наприклад в останній тиждень грудня та перші три тижня січня. В цей період студень має наступний зміст **самостійної роботи**: ознайомлення зі змістом окремих видів стратегічних програм розвитку (державних, регіональних, галузевих та місцевих), а також стратегічних програм діяльності ЦОВВ. Студент самостійно обирає для ознайомлення цільову галузь, регіон, місто, ЦОВВ. Наприклад:

Державні стратегії, регіональна політика

Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020"
<https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року
<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/247566248>

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік» від 18.12.2018 № 1106-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2018-%D1%80>

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 244-р “Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік”
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/244-2018-%D1%80>

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р “Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік” <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80>

Постанова Верховної Ради України від 14.04.2016 № 1099-VIII «Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України» <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1099-19>

Галузеві стратегії

Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>

Енергетична стратегія України на період до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність"

http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245234085

Стратегії ЦОВВ

Цілі, пріоритети та Стратегія Міністерства юстиції України на 2019-2022 рр.
<https://minjust.gov.ua/strategy>

Стратегічний план діяльності Міністерства фінансів України на 2018-2021
<https://mof.gov.ua/uk/strategichnij-plan-dijalnosti-minfinu>

Стратегічний план діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України на 2017 – 2024 роки <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=6b3776bb-2b67-4681-acf3-7950f71a368a>

Області стратегії

Стратегії розвитку Львівської області (Стратегія розвитку Львівщини на період до 2027 року; Стратегія розвитку Львівщини на період до 2020 року; Реалізація Стратегії розвитку Львівської області; Обласні програми; Обласні програми 2018-інфографіка)
https://loda.gov.ua/programy_ta_strategii

Стратегія розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року
<https://adm.dp.gov.ua/ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/strategiya-rozvitku>

Звіти по Дніпропетровській області: <https://adm.dp.gov.ua/ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/strategiya-rozvitku>

- ЗВІТ про результати реалізації проектів регіонального розвитку, визначених Планом реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року на 2018– 2020 роки за 2018 рік
- Аналітична записка про стан виконання Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області на 2018-2020 роки за 2018 рік

Цілі сталого розвитку: Дніпро-2030. Регіональна доповідь.
<https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/Регіональна%20доповідь%20Дніпро.pdf>

Стратегії розвитку міст

Стратегічний план розвитку міста Дніпро до 2020 року
http://www.mled.org.ua/media/docs/0_SP_Dnipropetrovsk_fin_Ukr.pdf

Стратегія розвитку м. Львів <https://city-adm.lviv.ua/lmr/strategy-of-lviv>